

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

1 (3)

Datum

2022-06-02

Ärendebeteckning

218-2661-2022

Östervåla ÄFO

Godkännande av älgförvaltningsplan för Östervåla älgförvaltningsområde

Beslut

Länsstyrelsen godkänner bifogad älgförvaltningsplan för Östervåla älgförvaltningsområde att gälla från och med jaktåret 2022/23 till och med slutet av jaktåret 2024/25.

Beskrivning av ärendet

Ni har ansökt om godkännande av en ny älgförvaltningsplan för kommande treårsperiod för Östervåla älgförvaltningsområde (ÄFO). Till den inskickade planen är även en beräkning i Älgfrode bifogad.

Efter att en ny skattning av älgstammen från SLU nationella beräkningsmetod har tillkommit har ni reviderat det första utkastet till ny förvaltningsplan.

Förslaget innebär en sänkning av avskjutningsmålen för 2022 till 2,1 älgar/1000 ha. Målet för 2021 var 2,4 älgar/1000 ha. Inriktningen att älgstammen ska minska bibehålls. Gällande förvaltningsplan var godkänd till och med jaktåret 2021/2022.

Den reviderade planen uppges vara enhälligt antagen av älgförvaltningsgruppen. Länsstyrelsen noterar att en plats för jägarsidan var vakant.

Förvaltningsplanen har skickats på remiss till Skogsstyrelsen, Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund.

Jägarnas Riksförbund har svarat att man avstår från att yttra sig då ordföranden sitter i älgförvaltningsgruppen och får anses vara jävig. Inga övriga yttranden har inkommit.

Motivering till beslutet

Bestämmelser som beslutet grundas på

Älgförvaltningsgruppen för ett älgförvaltningsområde ska upprätta en älgförvaltningsplan för området enligt 3 d § jaktförordningen (1987:905). Planen ska godkännas av länsstyrelsen.

Av 18 § Naturvårdsverkets föreskrift och allmänna råd (NFS 2011:7) om jakt efter älg och kronhjort framgår att en älgförvaltningsplan ska tas fram för en period om tre år och innehålla åtminstone de uppgifter som framgår av bilaga 1 till föreskrifterna. Älgförvaltningsplanen ska tas fram i enlighet med 18 § samma föreskrifter.

Länsstyrelsen bedömning

Älgobsen visar en negativ trend för älgstammen inom förvaltningsområdet.

Spillningsinventeringen 2013 resulterade i 7,9 älgar/1000 ha, 2015 7,2 älgar/1000 ha, 2017 6,7 älgar/1000 ha, 2019 5,5 älgar/1000 ha och 2022 blev resultatet 3,3 älgar/1000 ha för Östervåla ÄFO.

SLUs skattning av älgstammen med den nationella beräkningsmetoden är 4,2 älgar/1000 ha efter jakt 2021.

Medelavskjutningen inom ÄFO Östervåla var under den senaste jaktsäsongen 2,0 älgar/1000 ha. Nyttjandegraden av planerad avskjutning inom förvaltningsområdet var 81,0 %.

I den nya älgskötselplanen föreslås en avskjutning på 2,1 älgar/1000 ha för jaktåret 2022/23. Östervåla älgförvaltningsområde har målsättningen att älgstammen i förvaltningsområdet ska minska och att stammen har minskat under den senaste treårsperioden.

Älgförvaltningsområdet uppskattar vinterstammen till 5,1 älgar/1000 ha och har uppgett ett mål för vinterstammen på 3,8 älgar/1000 ha. Den bedömda stammen är inom den övre delen av konfidensintervallet för SLUs skattning.

Förutsatt att Östervåla älgförvaltningsområde har den älgstam (5,1 älgar/1000 ha) som området bedömer kommer den planerade avskjutningen att leda till att stammen minskar mot målet. Enligt Naturvårdsverkets utvärdering ([Samförvaltning av älg och skog – analyser av den nya älgförvaltningen under perioden 2012–2021 \(naturvardsverket.se\)](#)) är det vanligt att stammen överskattas vid låga tätheter. Om skattningen från den nationella beräkningsmetoden är korrekt (4,2 älgar/1000 ha) riskerar planerad avskjutning på 2,1 älgar/1000 ha medföra att stammen hamnar långt under målet.

Östervåla ÄFO hyser även ett vargrevir vilket förvaltningen bör ta hänsyn till. Baserat på detta och att flera av de inventeringar som finns

till grund för förvaltningsplanen visar på en minskande trend för tätheten av stammen anser Länsstyrelsen att det kan vara lämpligt att tillämpa försiktighetsprincipen.

Förvaltningsplanen kan dock godkännas men älgförvaltningsgruppen bör noggrant följa upp resultatet av jakten och inventeringar (älgobs och spillningsinventering) för att se om avskjutningsnivån bör justeras för att nå förslaget mål.

Länsstyrelsen bedömer att älgförvaltningsplanen för Östervåla älgförvaltningsområde är framtagna i enlighet med 18 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2011:7). Älgförvaltningsplanen innehåller de uppgifter som framgår av bilaga 1 till föreskrifterna. Planen kan därför godkännas.

Övrigt

Enligt 18 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2011:7) ska älgförvaltningsgruppen minst en gång om året se över älgförvaltningsplanen och vid behov föreslå ändringar för länsstyrelsens godkännande. Inför utgången av treårsperioden ska en ny plan tas fram i enlighet med nämnda paragraf.

Beslutande

Beslutet har fattats av vilthandläggare Lars Plahn.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor:

1. Älgförvaltningsplan

Kopia till:

Skogsstyrelsen

Svenska jägareförbundet

Jägarnas Riksförbund

Ingående älgskötselområden inom älgförvaltningsområdet

Namn på älgförvaltningsområdet

Östervåla Älgförvaltningsområde

Älgförvaltningsplan för perioden

Reviderad datum

Revidering orsak

Registrerad areal för ÄFO (ha)

Registrerad areal ÄSO totalt (ha)

Registrerad areal licensområden

Antal älgskötselområden

Antal licensområden

Registrerande län

ÄFO nummer i Länsstyrelsens register

Fastställd av länsstyrelsen den

Fastställd av länsstyrelsen den

Länsstyrelsens ärendenr

2022	till och med	2024
184 256		
178 978	Andel av ÄFO:	97%
5 277	Andel av ÄFO:	3%
	9	
	6	
	Länsstyrelsen i Uppsala län	
	äfo-03-001	

Länsstyrelsens noteringar och villkor för beslut om fastställande av planen:

INNEHÅLL:

1. MÅLSÄTTNINGAR

- 1.1 Älgstammen
- 1.2 Skog och betesskador

2. NULÄGESBESKRIVNING

- 2.1 Uppgifter om älgstammen
- 2.2 Uppgifter om skogstillstånd och betesskador
- 2.3 Skador på gröda
- 2.4 Trafikolyckor med älg
- 2.5 Övrig dödlighet
- 2.6 Predation

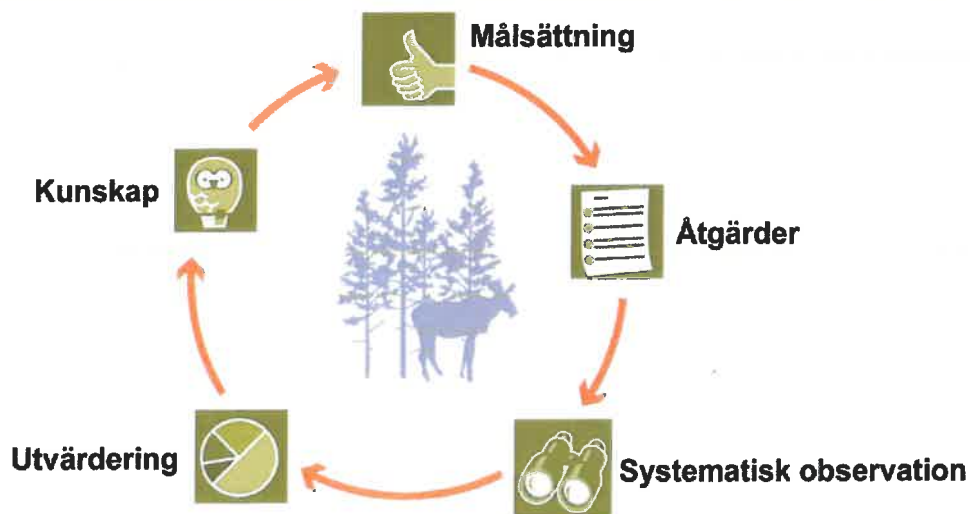
3. SAMMANFATTNING MÅLSÄTTNINGAR OCH NULÄGE

4. HANDLINGSPLAN FRÅN NULÄGE TILL MÅLUPPFYLLNAD

- 4.1 Planerad avskjutning
- 4.2 Avskjutningsförslag licensområden
- 4.3 Planerade inventeringar

5. ÖVRIGT

- 5.1 Samråd och förankringsprocess
- 5.2 Granskning av ÄSO-planer
- 5.3 ÄFGs råd och vägledning för ÄSO-planer
- 5.4 Uppföljning och revideringsbehov

1. MÅLSÄTTNINGAR

1.1 Mål för älgstammens utveckling inom älgförvaltningsområdet

Kvantitativ målsättning för treårsperioden

Antal de kommande 3 åren

Öka	Oförändrad	Minska
		X

Älgstammen ska

Med hänsyn till:

Skogen

Mål för vinterstam

2024
3,8
50

Vinterstam älg/ 1000 ha

efter jakt

Vinterstam älg/ 1000 ha ungskog

efter jakt

Kvalitativ målsättning för treårsperioden (3-års medelvärden)

Andel tjur av vuxna:

35%	i älgobs
-----	----------

Antal kalvar per hondjur:

0,65	uttryckt som ett decimaltal enligt älgobs
------	---

Målsättning kalvandel i avskjutning:

46%	av totala avskjutningen
-----	-------------------------

Slaktvikter kalv (kg)

65	i medelvikt för alla vägda kalvar från jaktstart
----	--

Redogörelse av inventeringsunderlag för beräkning av älgstammens sammansättning i området.

1.2 Övergripande målsättningar för skogens utveckling inom ÄLGFÖRVALTNINGSOMRÅDET

Tallar	Maximal årsskada (vinterskada + sommarskada)	5%	Ange i %
Granar	Maximal årsskada (vinterskada + sommarskada)	1%	Ange i %
Tallar	ANDEL oskadade av klövvilt vid 5 m	70%	Ange i %
Tallar	ANTAL oskadade av klövvilt vid 5 m		Ange i stammar/hektar

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR

2.1 Uppgifter om älgstammen inom älgförvaltningsområdet

Uppgifter om älgstammen och redovisning av inventeringar enligt föreslagna kvalitetssäkrade metoder.

2.1.1 Den totala avskjutningen inom ÄFO på årsbasis

Bör avse de senaste tre årens avskjutning.

År	2019	2020	2021
Tjur	120	104	106
Hondjur	101	116	96
Kalv	217	203	164
Totalt	438	423	366
Totalt per 1000 ha	2,4	2,3	2,0
Totalt per 1000 ha ungskog	34,9	33,6	28,9
Areal (ha för respektive år)	183 293	184 130	184 256

Sammanställning av avskjutningen de senaste tre åren för uppföljning av kvalitetsmålen.

År	2019	2020	2021
Tjurandel avskj. (tjur/vuxna)	54%	47%	52%
Kalvandel avskj. (kalv/totalt)	50%	48%	45%

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.2 Älgobservationer (älgobs)

Minst de senaste fyra årens älgobs jämförs för att trenden i älgpopulationen ska kunna följas.

År	2018	2019	2020	2021	Medel
Antal obstimmar	35 112	34 823	36 105	36 188	35705
Observationer per mantimme	0,041	0,045	0,042	0,033	0,040
Antal kalvar per hondjur	0,64	0,58	0,70	0,64	0,64
Andel tjur av vuxna	37%	32%	37%	35%	35%

[Se diagram](#)

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.3 Spillningsinventering

År	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal provtytor	2707					
Antal dagar i inventeringsperiod	197					
Antal funna spillningshögar	679					
Spillningshögar per älg och dygn	19					
Antal högar per ruta (täthetsindex)	0,25					
Vinterstam i antal/1000 ha (max)	8,3					
Vinterstam i antal/1000 ha (min)	5,3					
Vinterstam i antal/1000 ha (medel)	6,7					
Vinterstam i antal/1000 ha (medel)	6,7		5,5			

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.1.4 Kalvvikter - vikt utan huvud, hud, skankar och inälvor före skottrensning

Medelslaktvikten för samtliga fällda och vägda älgkalvar inom ÄFO från de senaste tre åren.

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal vägda kalvar	108	115	110	103	85
Slaktvikt kg septemberjakt (vägda)	0	0	0	0	0
Slaktvikt kg oktoberjakt (vägda)	65	61	62	62	60
Slaktvikt kg medel (vägda)	65	61	62	62	60

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.5 Flyginventering

År			
Tjur			
Ko			
Kalv			
Totalt			

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.6 Bedömning av den nuvarande älgstammen inom älgförvaltningsområdet

Antal de senaste 3 åren

Ökat	Oförändrad	Minskat
		X

Älgstammen har

År

2017	2018	2019	2020	2021
				5,1
		0	0	74

Vinterstam, älg/1000 ha

Vinterstam, älg/1000 ha ungskog

Beräknad sammansättning vid periodens start

	Antal älgar	Beräknad fördelning	Antal älgar/1000 ha	% tjur av vuxna
Tjur	210	22%	1,1	29%
Ko/kviga	510	55%	2,8	
Kalv	213	23%	1,2	
Summa	932	100%	5,1	

Redogörelse av inventeringsunderlag för beräkning av älgstammens sammansättning i området.

Kvalitet de senaste 3 åren

Minskat	Oförändrad	Ökat
		X
	X	
X		
		X

Tjurandelen

Medelåldern

Kalvvikterna

Reproduktionen

2.1.7 Sammanställt beräkningsunderlag för analys i Älgfrode

Data till Älgfrode

Områdets areal i ha

184256

Målsättning

Antal älgar per 1000 ha

3,8

% tjur av vuxna

35%

Älgstammens egenskaper

Enligt älgöbs

% tjur av vuxna

Medel 4 år

Medel 3 år

Senaste år

35%

35%

35%

Antal kalvar per vuxet hondjur

64%

64%

64%

Enligt avskjutning

% tjurkalv av alla kalvar

52%

Avskjutning

Antal vuxna tjurar

106

Antal vuxna hondjur

96

Antal kalvar

164

Dödlighet utöver jakt

Antal vuxna tjurar per år

Rovdjur

Trafik

Övrigt

2,7

3,3

4,0

Antal vuxna hondjur per år

2,7

4,7

9,0

Antal kalvar per år*

32,5

0,3

8,0

Älgstammens storlek

Antal älgar per 1000 ha

5,1

Bedömd eller beräknad sammansättning enligt Älgfrode antal vid periodens slut (utökad uppgift ej obligatorisk)

	Antal älgar	Beräknad fördelning	Antal älgar/1000 ha	% tjur av vuxna
Tjur				
Ko/kviga				
Kalv				
Summa	0	0%	0,0	

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.2 Inventeringar av skogstillståndet inom älgförvaltningsområdet

Uppgifter om skogstillståndet och redovisning av inventeringar enligt föreslagna kvalitetssäkrade metoder.

2.2.1 Fodertillgång och skadeläge på skog enligt Skogsstyrelsens foderprognoser och Äbin

Fodertillgång och prognos	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Areal ungskog	12 561	12 589	12 657	12 919	13 360	13 876	13 876
RASE (rönn, asp, sälg, ek), andel ytor med förekomst		68%			%		
Utveckling kommande 5 åren	Ökande	Oförändrad	Minskande				
Areal tallfoder	X						

Övriga uppgifter om skogstillståndet enligt Äbin

Tallar	Årsskada (vinterskador + sommarskador)
Tallar	Andel stammar utan viltskador
Ståndortsanpassning	Andel mager mark förnygrad med tall
RASE	Andel ytor med gynnsam konkurrensstatus
Granar	Årsskada (vinterskador + sommarskador)

	Ange resultat från tre senaste inventeringarna			Medel tre senaste inventeringarna
	2017	2019	2020	
Tallar	15%	13%	11%	13%
Tallar	15%	61%	50%	42%
Ståndortsanpassning	77%	75%	82%	77%
RASE	15%	20%	19%	18%
Granar	0%	1%	0%	0%

2.2.2 Bedömt betetryck i avsaknad av Äbin

Bedömningen görs av älgförvaltningsgruppen.

För	Tolerabla	För omfattande	2020	2021	2022
Tall					
Gran					
RASE, välj alternativ i lista	Omhändertas istället av:				

Bedömningen grundar sig på

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.3 Redovisning av skador på gröda

	Tolerabla	För omfattande
Omfattning	X	

Redogörelse för typ av skador och var skadorna har förekommit.

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.4 Redovisning av rapporterade viltolyckor med älg

Vilttrafikolyckorna med älg de senaste 3 åren

År	2019	2020	2021
Älgolyckor inom ÄFO, antal	27	19	7
Tjur, trafikdödad	5	3	2
Hondjur, trafikdödad	8	5	1
Kalv, trafikdödad	1	0	0
Okänd, trafikdödad	0	0	0
Summa trafikdödade älgar	14	8	3

2.5 Övrig dödlighet

År	2019	2020	2021
Tjur	4	4	4
Ko	9	9	9
Kalv	8	8	8
Okänd	0	0	0
Summa	21	21	21

2.6 Redovisning av rovdjursförekomst och predationstryck

Predation inom ÄFO

Vargrevir	% av reviret som berör ÄFO	Predation i reviret antal	Predation vuxen älg	Predation kalv	Revirets predation i ÄFOt	Predation/ 1000 ha
Siggefora	100%	25	5	21	25	0,1
		Summa:	5	21	25	0,1

Björntäthet per 100 000 ha	Antal björnar inom ÄFO	Predation per vuxen björn	Predation vuxen älg	Predation kalv	Björnens predation i ÄFOt	Predation/ 1000 ha
2,0	4	7,00	1	12	13	0,1

S:a predation:	5	32	38	0,2
----------------	---	----	----	-----

Förutsättningar för ovanstående:

Vargpredationen bör beräknas till 100-140 älgar/revir. I beräkningen utgörs predationen av 82% kalv och 18% vuxna.

Björnpredationen bör beräknas till ca 7 älgar per vuxen björn. I beräkningen utgörs predationen av 93% kalv och 7% vuxna.

Andelen vuxen björn utgör 50% i beräkningen.

3. SAMMANFATTNING MÅL OCH NULÄGE

	Mål	Nuläge	Trend	Åtgärdsförslag
Vinterstam, älgar per 1000ha registrerad jaktareal	3,8	5,1	Minskande	
Vinterstam, antal älgar totalt inom ÄFO	700	932	Minskande	
Andel tjur av vuxna i älgöbs	35%	35%	Ökande	
Antal kalvar per hondjur i älgöbs	0,65	0,64	Ökande	
Kalvandel i avskjutning	46%	47%	Minskande	
Slaktvikter kalv (kg)	65	61	Minskande	
Färska skador tallar/produktionstammar, max	5%	13%	Minskande	
Andel ytor med gynnsam konkurrensstatus		18%	Ökande	
Fodersituation enligt foderprognos			Ökande	
Älgolyckor inom ÄFO, antal totalt		7	Oförändrad	
Övrig dödlighet, antal älgar inom ÄFO		21	Oförändrad	
Predation, antal älgar inom ÄFO		38	Ökande	

4. HANDLINGSPLAN FRÅN NULÄGE TILL MÅLUPPFYLLNAD

4.1 Avskjutning för älgförvaltningsområdet

Avskjutningen fördelas på ÄSO och licensområden

År	2022	2023	2024
Tjur	102	102	102
Hondjur	107	107	107
Kalv	178	178	178
Antal älgar totalt	387	387	387
Andel tjur av vuxna (%)	49%	49%	49%
Andel kalv av total avskjutning (%)	46%	46%	46%
Areal (ha för respektive år)	184 256	184 256	184 256
Totalt per 1000 ha	2,1	2,1	2,1

Avskjutning baseras på (markera med X)

X	Beräkningsmodell Älgfrode
	Eget förslag (motiveras nedan)

Motivering för avvikelser jämfört med beräkningsmodellens förslag

4.2 Tilldelning av kalv respektive vuxna älgar till licensområden

Arealkrav för kalv: 1035 ha
 Arealkrav för vuxen: 882 ha

Beräknad tilldelning för licensområden baserat på registrerade arealer		
Älgar/1000 ha	% Kalv	Antal älgar
1,0	46%	5
1,1		6
2,1		11

Behov av olika arealkrav Inom området:

Kommentar: Arealkravet är strikt räknat på ÄFP och innebär att Dalens Jaktvårdsklubb 217 ha, Västerbo Jaktlag 247 ha, Väsby Jaktlag 867 ha o

Backa-Berg jaktklubb 892 ha avregistreras. Länsstyrelsen bör ge dessa möjlighet att ansluta till äso fram till jaktstart i höst om de vill.

4.3 Planerade inventeringar

År	2022	2023	2024
Äbin	X	X	X
Spillningsinventering	X		X
Flyginventering			
Avskjutningsstatistik	X	X	X
Älgobs	X	X	X
Kalvvikter	X	X	X
Foderprognoser	X	X	X

Kommentarer

5. ÖVRIGT

5.1 Redogörelse för samråd och förankringsprocessen inom ÄFO.

Se bifogade protokoll från samrådsmöten.

5.2 Granskning av älgskötselplaner.

Se bifogade skriftliga yttranden som insänts till länsstyrelsen.

5.3 Älgförvaltningsgruppens råd och vägledning i övrigt för älgskötselplaner inom ÄFO.

ÄSO-planens avskjutningsmål bör max ha den tjurandel och kalvandel som anges i ÄFO-planen. Vid hög predation kan kalvandelen behöva vara lägre än i ÄFO-planen.

Viltet måste skjutas där det finns. Målet på ÄFO- och ÄSO-nivå är högre prioriterat än jämn fördelning mellan ÄSO och mellan jaktlag.

Avlysningsjakt på kalv bör tillämpas och om möjligt redan från jaktstart.

Avlysningsjakt på ko/kviga bör om möjligt tillämpas från jaktstart eller inom en månad därefter om skadesituationen inom ÄFO visar mer än 5% årsskada på tall.

5.4 Uppföljning och ev behov av förändringar i ÄFP under innevarande planperiod.

Mål	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Vinterstam			
Tjurandel			
Reproduktion			
Kalvandel i avskjutning			

Sekreterare

Mikael Jonsson
Namnförtydligande

Ordförande

Anders Söderström
Namnförtydligande

Justeras

Peter Ahlgren
Namnförtydligande

Justeras

Namnförtydligande

Älgförvaltningsplanen är enhälligt antagen av ÄFG

Älgförvaltningsplanen är beslutad med utslagsröst

Har någon ledamot deltagit genom fullmakt (bifogas protokoll)

Ja	Nej
X	
	X
	X

Reservationer framförda av:

Namn

Namnförtydligande

Namn

Namnförtydligande

Motivering eller avvikande mening

Avskjutning & Prognos

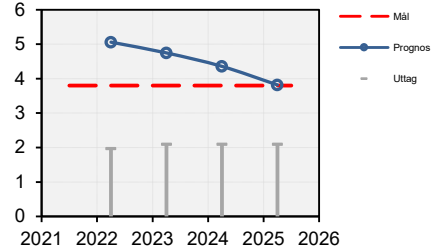
Område	Östervåla ÄFO				
Datum	2022-04-20	Tid	10.55	Signatur	MJ
Programversion	3.4			Indata	20220420 10.40 MJ

Fyll i alla orange celler (använd ej klipp och klistra). Orange celler måste visa svart text på ljus bakgrund för att en prognos ska erhållas. Höj/sänk värden så att mål uppnås. Minustecken på älgar efter jakt betyder överuttag. Differens i antal älgar i stammen mellan prognos och mål kan avläsas längst ned på sidan. Uppgifter på senaste årets avskjutning och vinterstam syns i celler med grå bakgrund.

Förslag på avskjutning

	2021 /2022	2022 /2023	2023 /2024	2024 /2025
Antal per 1000 ha	2,0	2,1	2,1	2,1
% tjur av vuxna	52%	49%	49%	49%
% kalv av totalt	45%	46%	46%	46%
Antal tjurar	106	102	102	102
Antal kor	96	107	107	107
Antal kalvar	162	178	178	178
Totalt	364	387	387	387

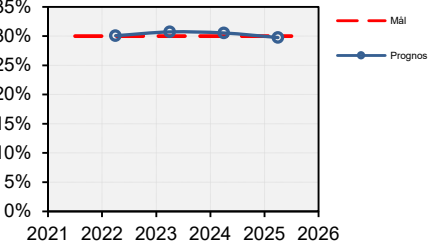
Älgar per 1000 ha

Prognos: Älgar efter jakt (vinterstam)

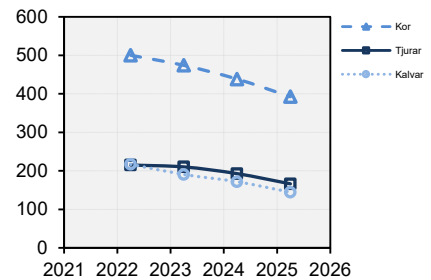
	2021 /2022	2022 /2023	2023 /2024	2024 /2025
Antal per 1000 ha	5,1	4,7	4,4	3,8
% tjur av vuxna	30%	31%	31%	30%
Antal tjurar	215	210	193	166
Antal kor	500	474	438	393
Antal kalvar	217	191	172	145
Totalt	932	875	803	704
Avvikelse från målet	+232	+175	+103	+3

Andel tjur av vuxna

Kommentarer

Älgar i området

Svenska Jägareförbundet